

REDACTIA

nr. Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Abonament Anstro-Ungaria: un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Abonament de Duminecă pe an — 4 coroane. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscrisurile nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INȘERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Chestia naționalităților în Dietă.

Intre Unguri sunt o mulțime de ilustrități cari fără a lua chestia naționalităților drept cal de bătaie, în treacătură lor n'ajungeau să se mălocească de ei... Komjáthy, Jancsó, Leszenszky, Pázmándy, Ováry și întreaga serie de deputați și publiciști cari cultivă șovinismul și la momente date exaltă pe Unguri, desigur că viața lor întreagă nu s'ar fi putut ilustra cu alt ceva, decât tocând bureți pe socoteala naționalităților.

Indeosebi acum, că se apropie alegerile, depositarii aceștia ai maghiarismului sacru desvoltă o activitate nu se poate mai intensivă. Până și Secuții vestiți de obtuzi la judecată vor să dea direcție politică de naționalități, cerând nici mai mult nici mai puțin decât desființarea legii de naționalități.

Komjáthy cum era să lase el fără ecou această propunere sublimă a clasicilor Secuți!

Ne pomenim deci că grație stăruinței ce depune întru a rezolva chestia naționalităților și astfel a mântui patria de cea mai mare primejdie, în ședința de Joi a Dietei maghiare s'a discutat puțin și asupra chestiei naționalităților, dându-se atenție deosebită mai ales Românilor.

Komjáthy a cerut guvernului pur și simplu să desființeze legea de naționalități.

Szell i-a răspuns că asta nu se poate. Și nici nu este necesar!

«Am trăit — zice Szell — cu legea aceasta până acum, o s'o ducem cu ea și d'aci încolo, numai s-o aplicăm cu hotărâre, cuminte și cu prevederea recerută».

Dar noi naționalitățile tocmai de asta ne plângem: că nu aplicăm de loc legea naționalităților!

Suntem de altfel cu desevirșire de părerea lui Szell, unde zice:

«Nici pilda Germaniei cum a procedat față de poloni nu ne poate servi de cinosură. Komjáthy nu este, în privința aceasta, deplin informat. Poziția Posenului și Poloniei este cu totul alta decât a noastră și nu se poate asemăna cu situația dela noi. Komjáthy recunoaște că la noi Românilor sunt mai liniștiți, dar că în România se agită împotriva noastră. Este adevărat, tot-de-a-ură au fost exaltați de acestia în România. E fapt însă și aceea, că azi în România ni-se păstrează cu totul alte sentimente ca nainte».

Insuși răspunsul acesta este o dovadă că ce minori politici suresci-

tează în patria noastră chestia naționalităților.

Komjáthy a cerut anume ca guvernul să se poarte față de naționalități ca Germania față de Poloni.

Dar ce? Suntem noi, naționalitățile din Ungaria, țeară cucerită și sunt oare Ungurii o mare putere ca Germania?

E regretabil, că unor copilarii politice ca ale lui Komjáthy un bărbat de stat ca Szell nu li-a dat un răspuns cum merită: nu luându-l în serios, și discutând cu el, ci arătând temeinic ce aberațiuni se propun Dietei drept mijloc de a rezolva chestia naționalităților.

O dovadă și asta, cât de mult șovinismul s'a înstăpânit chiar și asupra bărbaților de stat care n'ar trebui să fiină socoteala de astfel de fenomene morbide, ci să caute din toate puterile să le nimicească în prima lor manifestare.

Cât privește acum pe Români, earăși era o datorie pentru Szell să aibă odată curajul și — dacă într'a-dever are în vedere binele patriei și pacifica convețuire a cetățenilor — să spună șovinistilor, că în sinul Românilor nu se găsesc decât buni patrioți în sensul clar al cuvântului, că cei timbrați de șovinisti ca «agitatori» și «ultraști fanatici», nu se disting de cât prin marea lor iubire de neam și prin curajul ce au de a înfrunta valurile șoviniște.

Szell se laudă însă că «azi Românilor sunt mai liniștiți»... Dacă vrea să-și atribuie șieși meritul de a fi liniștit, s'a laudat. Szell știe bine că n'a făcut nimic pentru-ca Români și peste tot, naționalitățile să aibă impresia unei ere cum făgăduise că va inaugura.

Il asigurăm însă, că cu toate neînțelegerile ce atâta vreme au bântuit în sinul partidului național român, îndată ce vedem că la suprafață se ridică ideile preconisate de politicieni ca Komjáthy, nu numai noi Români, dar și celelalte naționalități vor fi eară șgomotoase în a-și pretinde drepturile.

Lege asupra dreptului de intrunire. Până acum în Constituția Ungariei nu există o astfel de lege; dar de pela 1868 există un conclud în care se prevede facerea unei legi care să asigure libertatea manifestațiunilor și grupării după idei și sentimente.

Prea ocupați cu laurirea altor legi «liberale», miniștri de până acum nu s'au gândit să aducă la ordinea zilei vre-un proiect de această natură, ba ce e mai mult, au pus în practică ordinațiuni restrictive pentru libera manifestațiune.

Acum însă, răspunzând interpelațiunei kossuthisto-socialistului Visonai Šoma, primul ministru a declarat în parlament că va regula pe cale legislativă dreptul de intrunire.

Cum va fi asigurată libertatea manifestațiunilor după idei și sentimente, se poate prevedea, pornind din împrejurarea că nici una din ordinațiunile restrictive nu a fost suspendată de actualul ministru-president și de interne, așa că este de prezăcut că numitele ordinațiuni (intre cari și ridicarea dreptului de intrunire după naționalități) vor servi de basă viitoare legi asupra dreptului de intrunire.

Și Banffy mai acuză pe Szell că pactează cu naționalitățile!

Budgetul statului pe anul 1901, după desbatere de o săptămână, în ședința de Joi a camerei a fost primit în general. Desbaterea în special se va începe în ședința de Lună. Foile maghiare se miră, că tocmai desbaterea asupra budgetului a fost de data asta atât de scurtă și împregiurarea aceasta foile guvernamentale o atribuie: slăbirii opoziției.

Curent clerical. În Reichstag, partidul Centrului, compus din catolici, a propus un proiect de lege pentru egala îndreptățire confesională. De oare-ce guvernul va avea nevoie de concursul Centrului, se crede că proiectul acesta — prin care s'ar revoca și măsurile ce vecsează pe iesuiți — va fi admis spre desbatere în Reichstag.

Miserii-patriotice.

Am avut de-atâtea-ori privilegiul să înregistrăm și să arătăm «dragostea» nespusă, cu care șovinisti patrioți se imbulzesc să ne fericească: cu școale de stat, cu dascăli «patrioți» și impunându-ne cu de-a sila cultura lor — bogată».

În schimb însă noi, ingrațit de nemaghiari, — totdeauna li-am răspuns cu refus îndărătnic și am asvirlit dela noi toate darurile lor danaice.

Nu mai pomenim azi sumedenia de motive puternice, cari justifică atitudinea noastră și ne determină în procedarea noastră față de tendințele șovinistilor. Se știe doar până departe peste hotarele țării că scopul lor este maghiarisarea naționalităților prin diferite acte de violență și prin nesocotirea tuturor drepturilor asigurate nouă prin lege.

De data aceasta vom scoate deci în relief numai două din aparițiile mai recente, ivite în sinul societății maghiare. Ele sunt de natură, că numai cinste nu le pot face nici patrioților peste tot, nici slujbașilor îngâmiți și șovinisti, puși în serviciul culturii «națiunii»; ear pe nemaghiari îi înstrăinează de toată cultura «patrioților».

Punem mai întâiu de toate întrebarea: Unde e voinicosul inspector maghiarisator de școale al comitatului Arad? și reproducem după «Arad es vidéke» următorul fapt interesant:

„În cătunele aparținătoare Aradului, —după-cum tocmai acum se dovedește ca exemplu, — un purcar poartă numele de învățător. Oláh András se cheamă acest original apostol, care în hotarul Arad-Gaiu (în cătunul-Polónyi) răspândește cultura, — în tot anul în câteva săptămâni. Această

școală obscură are numai scopul, ca poporul din Gaiu și Szederhát să poată eluda legea, care prescrie obligamentul la școală peste tot. Poporul, care știe că are să fie globit pentru neglijarea școlii, la conscrierea băeților, iute și de grabă îi trimite la școala lui Oláh András pentru câteva săptămâni, plătindu-i ceva acestuia. (Cecace la tot cazul îi aduce mai mult venit, decât competența sa anuală ca purcar). Când s'a trecut peste conscriere, atunci copiii se întors acasă și în anul întreg — ei nici nu mai privesc spre școală.

„Aceste scandaluri i-au fost denunțate acum în scris primarului Salacz Gyula, ca presidentului comisiei școlare din orașul Arad. În denunțare se atrage atenția orașului și se roagă, ca, în interesul învățământului orașenesc, să facă ceva în contra învățătorului-purcar și în contra școlii conduse de el care estradează elevilor, respective părinților chiar și atestate școlare.»

Numita foaie locală citează apoi două din aceste «atestate», scrise într'o ungurească atât de pocită, că ea însași se scandalizează de limba patriotului dascăl.

Ce zice la acestea dl inspector regesc Varjassy? Tot școalele române le va mai descrie și d'aci încolo cu colorile cele mai negre?

Să vedeți însă, că nu numai p'aici, în giurul Aradului, se bucură «patrioții» de fericirea învățământului modern patriotic. După chiar istorisirile foilor maghiare — eată ce s'a petrecut Mercuria trecută într'o școală din Budapesta:

Învățătorul Bartalus Endre dela școala elementară din stada „Dohány» tocmai ținea prelegere în clasă, când un oficiant dela tren, anume Bozsány József, a intrat în clasă, a dat năvală asupra învățătorului, a început a-l palmui înaintea școlarilor și în urmă a scos și un cuțit, cu care era să-l străpungă, dacă nu-și veniau în ajutor servitorii școlii. Ear cauza acestui ne-mai pomenit scandal e, că învățătorul pedepsise ceva mai aspru ca de obicei pe flul neglijent al bătașului tată. Bine înțeles, că, în urma gravei întâmplări — zic însuși foile patriotice — învățătorul s'a făcut cu totul imposibil în școala sa, ear pilda scandaloasă a părintelui brutal, în tot momentul poate fi urmată și de alți părinți, față de dascălii fiilor lor.

Casul e, în adevăr, atât de grav, că în fața lui cea mai serioasă îngrijire trebuie să cuprindă pe tot omul doritor de a vedea în școală ceea-ce trebuie să fie: focalarul sacru al învățământului, al educațiunii sănătoase și mai pre sus de ori-ce critică.

Ne convingem însă tot mai mult și din zi în zi, că așa ceva devine peste puțină, câtă vreme în școalele statului bântue actualul curent nenorocit. Incepând dela ministru, trecând pe la inspectorii de școale și oprindu-ne la cel din urmă cantor din școlile lor, —toată preocupățiunea le este: să lățească maghiarisarea, să stărpească naționalitățile de pretutindeni, în timp-ce disciplina, educațiunea morală-ideală și învățământul sănătos rămân chestii de-a doua mână, ori neglijate în cea mai mare măsură.

Din public.

Inaugurare de stabiliment medical.

În nou arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în cura naturală, se vor practica următoarele metode de lecuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exercitați în mânuirea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în sanatoriu. 15 bilete 6 fl. 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Băi electrică: pentru vindecarea reumatismului, podagrai, boalelor de nervi, audiașii, boalelor de sânge, pentru vindecarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aici se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cel cu boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această cură vor fi refuzați.

Băi mare: pentru boale femeiești, anemie și reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de pucioasă: pentru boale de inimă, nervoase și organice, inimă îngrășată, vasele de sânge încropate, lenevirea intestinelor, anemie, nervozitate și boale de femei. 15 bilete 16 fl. 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru cazuri mai puțin grele de boalele amintite la băile de pucioasă. 15 bilete 11 fl. 1 bilet 80 cr.

Băi de sare sulfuroase: pentru cazurile mai grave de boale amintite la băile de pucioasă. 15 bilete 18 fl. 1 bilet 1 fl. 40 cr. (Băile sulfuroase vor putea fi urmate numai de la 20 luna curentă).

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervozitate, slăbire de nervi, ipocondrie, isterie, tremurat de bătrâneț, vitustanță, și lecuirea morfinismului. 15 bilete 15 fl. 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalații: în cameră de inhalații contra boalelor de gât și de plămâni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica suedeză pentru copii, contra îngustimii pieptului, boalei de cord și cocorș; pentru grăsimea cordului, boale de intestine și ficat, boale de inimă orga-

nice și slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după gravitatea cazului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie care bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele. Ori-ce faptuire se întâmplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela orele 6 dimineața până la 7 seara; ordinațiunile dim. orele 8-9, d. am. 2-4.

Dr. HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) No 3.
(Intrare în stradă vis-à-vis de Teatr,
între prăvăliile Maresch și Szabó).
Telefon 270.

A apărut

Calendarul pe anul 1901 în editura Tipografiei Diecesane (Arad).

Material foarte variat cuprinzând:

literatură,
istorie,
afaceri bisericesti,
parte economică,
târgurile,
povești de tot felul
și 22 ilustrațiuni (chipuri).

Între acestea: *portretul P. S. Sale Episcopului Goldis.* —

Dintre tablourile dela instalare. Prea Sfinții Episcopi Popea și Goldis pe pragul bisericii (îmbăcați în ornate), 8 chipuri cu călărești și mulțimea mare dela instalare; biserica rom. ort. din Oradea (2 chipuri: exteriorul și interiorul bisericii), Reședința episcopescă de vară din Arad-Gaiu.

— *Toate pe hârtie fină, încât ori-care se va pute pune în ramă.* —

Prețul calendarului va fi moderat, ca și cel mai sărac să și-l poată procura.

Celor cari vor deaface din aceste calendare, se va da rabat. Se atrage atenția lor preoți și învățători.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an Cor. 20.—
Pe 1/2 an 10.—
Pe 1/4 an 5.—
Pe o lună 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anunt pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima luni.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“.

Avis.

Un tiner Román de 30 ani, cu poziție sigură, caută de soție o tineră vedută cu calități bune care să dispună de 10 000 coroane avere.

Oferte serioase cu poșta adresa „Seriosu“ Hátzseg post restantă 582 1-

Pentru băcănăria firmei Gusto Balaș H. Boița se caută un tânăr cald de comerciant cu etate 20-30 ani, poate afla de loc angajament. Să prefer cari cunosc și limba germană și magiară și are cunoștințe și de mărfuri mărunt și galanterie. Tot odată poate afla loc și învățacel. 533 1-

Tipografia „Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:
Tipărituri de bancă, Carti, Ori-ce
de broșuri, Anunturi funebre, etc.
Cele mai moderate preturi!!

Ioan Maniuțiu

pălărier

în Arad strada Deák-Ferencz nr. 39
* în casele lui Iorgovici *

Are onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că s'a stabilit în Arad, unde și-a deschis atelierul seu de

confețiune a tot felul de pălării.

După cunoștințele câștigate în Budapesta confeționez pălării de tot felul după cele mai noue mode.

Primesc tot felul de pălării pentru domni, dame și copii pentru a le repara, văpsi, sau transforma după cele mai moderne forme, de-așemenea primesc cilindre (jobone), pentru a le călca cu ferul.

Comandele din provincă se execută prompt. Se capătă în atelierul meu tot felul de pălării gata, se fac și cilindre la comandă precum și ori-ce pălării; prompt și cu cele mai moderate preturi.

Rugând On. public de binevoitorul seu sprigin semnez cu distinsă stimă

531 1-5

Ioan Maniuțiu
pălărier.

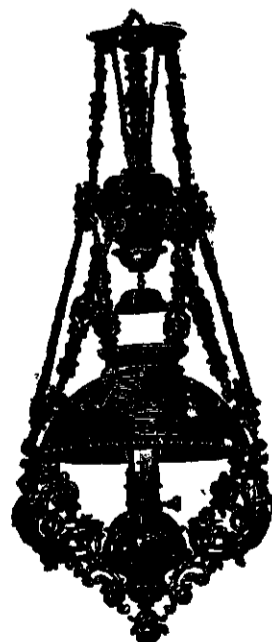
Szabó Albert

prăvălie de sticlărie, lampe, servicii de porțelan și de bucatărie.

ARAD.

Strada Atzél-Peter Nr. 1.
vis-à-vis cu intrarea principală în teatru.

ARAD.

Lampe atornate și cu picior,
fcluri electrice și pentru gaz.

Obiecte și tacămuri de al-
paca și de alpaca-argint.

Vase de tinichea
pentru fert, smălțuite.

Obiecte de luc și decorații de pereți
de majolica.

Efecte de sticlă și de porțelan.

Mare asortiment de
oglinzi de toaletă,
de aplicat pe pereți sau pe masă.

Singurul represent. al fabricii de electricitate Ganz și Comp.
Servicii de cafea, Mocca, și pentru ceai, dela 3 fl. 60 cr. în sus. — Servicii de masă
de cel mai fin porțelan de Karlsbad și din fayence, dela 10 fl. în sus. — Efecte de casă
și de bucatărie. — Name pentru oglinzi și tablouri, în mai mult de 150 modele.
Lucrări de sticlărie se primesc în prețuri inođeste.

Instalări pentru mirese,
dela cele mai simple până la cele mai pompoase
519 5-

Comandele din provincie
se execută punctual.

Cataloge ilustrate se
trimit la cerere
gratuit și francate.

